

بررسی مقایسه‌ای تاثیر توراکوسکوپی با درمان‌های مرسوم در آمپیم مرحله دوم

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۸/۰۸/۲۳ تاریخ پذیرش: ۱۳۸۸/۰۹/۱۱

چکیده

زمینه و هدف: آمپیم یکی از بیماری‌های عفونی فضای پلور است که به دلایل زیاد مستعد بروز عوارض شدید و ناتوان‌کننده است. در مراحل سه‌گانه آمپیم پلورال درمان‌های جراحی معمولاً در مرحله سوم انجام می‌شوند که مرحله عوارض مزمن و ناتوان‌کننده است و به درمان‌های عادی و م迪کال جواب نمی‌دهد. این مطالعه به بررسی تاثیر درمانی و مفید توراکوسکوپی (جراحی با تهاجم کم) در مرحله دوم آمپیم پرداخته و اثر آن را با درمان‌های طبی مرسوم در این مرحله مقایسه کرده است. روش بررسی: در یک مطالعه آینده‌نگر، ۵۴ بیمار مبتلا به آمپیم مرحله دوم بیماری، به دو گروه تقسیم شدند. در گروه اول درمان‌های طبی و درناز فضای پلور با چست تیوب انجام گرفت و در گروه دوم توراکوسکوپی و درناز و درمان‌های طبی استفاده شد. هدف استفاده از توراکوسکوپی معاینه کامل فضای پلورال با دید مستقیم و آزاد کردن چسبندگی‌های فیبرو و آبسه‌های لوكوله فضای پلور و شستشو تحت دید مستقیم و گذاشتن چست تیوب در مکان مناسب بود. **یافته‌ها:** درصد بروز عوارض در گروه شماره یک 35% و در گروه شماره دو 8% بود ($p < 0.05$). مدت زمان بهبودی و ترخیص از بیمارستان گروه شماره یک به طور متوسط ۱۲ روز و در گروه شماره دو هشت روز بوده است ($p < 0.05$). درصد گروه اول که نیاز به عمل توراکوتومی پیدا کردند 20% و گروه دوم فقط $3/5\%$ بوده است ($p < 0.05$). **نتیجه‌گیری:** توراکوسکوپی در مرحله دوم آمپیم حاد باکریال به عنوان اولین اقدام درمانی علاوه بر کاهش عوارض و نیاز به عمل جراحی همزمان باعث کوتاه شدن مدت بسترهای خواهد شد.

کلمات کلیدی: آمپیم، توراکوسکوپی، درمان‌های غیر جراحی.

سید امیر کاظم وجдан*

قدرت الله ناصح^۱ملحیه خسروی^۲احمد خامسان^۳

۱- گروه جراحی عمومی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند.

۲- پژوهش عمومی، گروه جراحی عمومی

۳- گروه روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند

نویسنده مسئول: خراسان جنوبی، بیرجند، خیابان طالقانی، بیمارستان امام رضا (ع)، بخش جراحی

تلفن: ۰۹۱۵۱۶۱۳۸۸۵

email: vejdan_sa@yahoo.com

مقدمه

نسج شده و جلوی اتساع ریوی را می‌گیرد.^۱ در مرحله اول و سوم معمولاً درمان و تصمیم‌گیری برای انتخاب نوع درمان کار سختی نبوده و برای مرحله یک درناز و آنتی‌بیوتیک تراپی و برای مرحله سوم اغلب جراحی اندیکاسیون دارد.^{۲-۳} در مرحله دوم در سال‌های اخیر درناز بهتر و کامل‌تر باعث به دست آمدن نتایج بهتری شده است. هدف انجام این تحقیق بررسی اثر بخشی روش جراحی توراکوسکوپی در درمان مرحله دوم آمپیم و مقایسه آن با روش‌های مرسوم در دو گروه مورد مطالعه و کنترل است.

روش بررسی

این مطالعه به روش آینده‌نگر طی مدت زمان ۱۸ ماه در بخش جراحی بیمارستان امام رضا (ع) دانشگاه علوم پزشکی بیرجند به انجام رسیده است. در طی انجام آن هیچ فاکتور اخلاقی محدودش‌کننده

آمپیم Empyema یک عفونت چرکی فضای پلور است. شایع ترین علت تراوش پلور، نوع اگزوداتیو می‌باشد. از نظر سیر بالینی آمپیم به سه مرحله تقسیم می‌شود. مرحله اول یا فاز حاد که با پلورال افیوزن اگزوداتیو با ویسکوزیته و سلول کم مشخص می‌شود. مرحله ترانزیشنال و یا فیبرینو-پورولنت که معمولاً بعد از ۴۸ ساعت شروع شده و در این مرحله تجمع چرک غلیظ و باندهای بسیار چسبنده فیبرو و تعداد سلول‌های فراوان مشخص می‌شود. در این مرحله به علت چسبندگی شدید فیبرو لوكولاسیون مایعات ایجاد شده و تشکیل نسج التهابی و فیبرو بر روی پلور غشایی و احتشایی باعث کاهش عملکرد اتساعی ریوی خواهد شد. مرحله فیروز مزمن و یا مرحله ارکانیزه معمولاً بعد از ۱-۲ هفته به وجود آمده که در این مرحله تراکم نسج فیبرو و ایجاد کاپیلهای فراوان باعث استحکام این

از نخ ویکریل صفر ترمیم شدند و در کنترل مجدد نشتبه دیده نشد. برای کنترل همه سولکوس‌های داخل همی توراکس از لنز ۳۰ درجه لپاروسکوپ استفاده شد که به جراح توانایی بررسی تمام نقاط کور داخل همی توراکس را هم می‌دهد. در پایان عمل و بعد از همه کنترل‌های لازم تحت دید مستقیم ماده بی‌حس کننده لوکال ترکیبی از بوپیواکایین و لیدوکایین در اطراف محل برش تزریق شده و پورت شماره پنج ترمیم شده و از داخل پورت شماره ۱۰ نیز یک عدد چست تیوب گذاشته و در محل فیکس می‌شد. زمان متوسط بیهوشی برای بیماران ۲۰ دقیقه بود و بعد از اتمام عمل بیماران به بخش جراحی منتقل و با گروه کنترل مقایسه می‌شدند. ۱- علایم بالینی و سیر بهبود آن‌ها، ۲- میزان ترشح روزانه چست باتل، ۳- میزان اتساع ریوی در گرافی‌های کنترل روزانه و ۴- بروز نشت هوا در چست باتل. آزمون آماری مورد استفاده T گروه‌های وابسته بوده و داده‌ها در نرم‌افزار SPSS ویراست ۱۳ تحلیل شد.

یافته‌ها

در جدول ۱ توزیع و تنوع عوارض آمپیم در دو گروه با هم‌دیگر مقایسه شده است. مدت زمان متوسط کشیدن چست تیوب برای گروه کنترل ۹ روز و برای گروه دیگر پنج روز بود. در کسانی که دچار عارضه شدند مدت زمان باقی ماندن چست تیوب افزایش می‌یابد. در گروه کنترل در چهار مورد نیاز به گذاشتن چست تیوب شماره دو در محل دیگر پیدا شد ولی در گروه مورد مطالعه در هیچ موردی نیاز به آن پیدا نشد فقط در یک مورد بعد از کشیدن چست تیوب بیمار دچار پنوموتوراکس شد که با گذاشتن چست تیوب مجدد به مدت دو روز مشکل بیمار برطرف شد. درصد گروه اول که نیاز به عمل توراکوتومی پیدا کردند که تعداد آنها پنج نفر بود که دو نفر آنان به‌خاطر فیستول برنکوپلورال و یک نفر به‌علت لوکولاسیون کانون چرکی که با درمان‌های عادی تخلیه نشد (آسپیراسیون و چست تیوب دوم و سوم) دو نفر هم به‌علت عدم اتساع ریوی ناشی از لایه فیبروی ضخیم روی پلور ویسرال (Peach) تحت توراکوتومی قرار گرفتند. مورتالیته گروه کنترل یک نفر بود که فردی بود که از همان ابتدا با تب بالا و حال عمومی بد مراجعه کرد و برای وی چست تیوب گذاشته شد و حال عمومی بیمار تغییر آنچنانی نکرد که در سی‌تی اسکن انجام شده مایع لوکوله در سولکوس خلفی

مطالعه وجود نداشته است و تمام آن با رعایت حقوق بیمار به انجام رسیده است. ۵۴ بیمار مبتلا به مرحله دوم آمپیم طی یک مطالعه آینده‌نگر به دو گروه ۲۶ (گروه کنترل) و ۲۸ نفری (گروه مورد مطالعه) تقسیم شدند. از نظر گروه سنی همه بیماران در سنین بین ۱۵ تا ۵۰ سال قرار داشتند و تمام بیماران نیز از نظر میکروب ایجاد کننده بیماری مشابه بودند (استرپتوكوکوس پنومونیه) هیچ‌کدام از بیماران دارای بیماری زمینه‌ای و کاهش‌دهنده اینمی نبوده و از نظر وضعیت عمومی و علایم بالینی همه در شرایط مناسبی قرار داشتند. در گروه کنترل درمان‌های مرسوم آمپیم که شامل: درناژ توسط چست تیوب و آنتی‌بیوتیک تراپی بود، انجام گرفت. در گروه شماره دو بیمار تحت توراکوسکوپی تشخیصی و درمانی قرار گرفت. همه بیماران این گروه تحت بیهوشی عمومی قرار گرفته و در پوزیشن لترال اقدام به گذاشتن یک عدد پورت ۱۰ میلی‌متری شد. دستگاه توراکوسکوپی با مارک اشتورز ساخت کشور آلمان است. محل قرارگیری پورت عموماً در خط آگزیلری خلفی و فضای بین‌دنه‌ای هشتم بود. در ابتدا به‌علت خروج مقدار فراوانی چرک دوربین وارد نشده و اجازه خروج تمام چرک داده می‌شد و بعد از آن پورت ده گذاشته و دوربین وارد می‌شد. اگر تمام چرک خارج شده بود و یا مقدار باقی مانده به سهولت توسط ساکشن خارج می‌شد، اقدام به گذاشتن پورت دوم نمی‌شد ولی اگر لوکولاسیون و یا ترشحات فیبروی غلیظ و چسبنده وجود می‌داشت در دو فضای بالاتر در فضای ششم بین‌دنه‌ای و خط آگزیلری میانی یک عدد پورت پنج میلی‌متری قرار داده شده و از آن طریق اقدام به آزاد کردن فضاهای اضافی و باندهای چسبنده و در نهایت نیز مقدار لازم نرمال سالین وارد شده و تمام فضای پلورال شستشوی کامل شده و ساکشن انجام می‌شد. در هیچ مورد نیاز به گذاشتن پورت سوم نشد. بعد از شستشو و خروج ترشحات فضای داخل پلورال کاملاً تمیز به‌نظر می‌رسید و اگر ترشح چرکی و یا چسبنده‌گی فیبرو باقی مانده بود تحت دید مستقیم دبرید می‌شد. در پایان عمل با هماهنگی متخصص بیهوشی چند بازدم عمیق داده می‌شد که باز شدن (Expansion) کامل ریه، تحت دید مستقیم کنترل شود و در همان موقع از نظر نشت هوا نیز بیمار کنترل می‌شود به این صورت که مقداری نرمال سالین وارد شده و موقع ورود هوا با فشار بالا به ریه همه نقاط آن از جهت Air leak کنترل می‌شوند. در دو، مورد نشت هوا وجود داشت که در همان موقع با سوچورهای X & Z

جدول-۱: مقایسه عوارض دو گروه

گروه	نیاز به توراکوتومی	عدم باز شدن ریه	سپتی سمی	فیستول برونکوپلورال	آبese در پلور	نیاز به گذاشته شد که موثر نبود و بیمار	گروه کنترل (تعداد)	گروه مورد مطالعه (تعداد)
مرگ	۱(٪۰/۰۳)	۵(٪۰/۱۸)	۲(٪۰/۰۷)	۱(٪۰/۰۳)	۳(٪۰/۱۱)	۲(٪۰/۰۷)	۰(٪۰)	۱(٪۰/۰۳)
•(٪۰)	۱(٪۰/۰۳)	۲(٪۰/۰۷)	۰(٪۰)	۰(٪۰)	۰(٪۰)	۰(٪۰)		

تیوب است. نکته اصلی در درمان آمپیم مثل هر تجمع چرکی در هر جای بدن، درناز کامل است. از مرحله دوم به بعد آمپیم، بهعلت شکل‌گیری چسبندگی‌های فیبرو و لوكوله کردن فضای پلورال و تبدیل یک فضای واحد حاوی چرک به فضاهای متعدد، احتمال آن‌که بتوان با گذاشتن ساده یک چستت تیوب برای تمام فضاهای لوكوله شده قابل تشخیص و یا غیر قابل تشخیص، درناز کاملی انجام داد کاهش می‌یابد که در این مرحله سه روش درمانی مفید مورد استفاده قرار می‌گیرد: ۱- توراکوتومی همراه با درناز و دبریدمان ۲- درناز تحت راهنمای اقدامات تصویرنگاری ۳- توراکوسکوپی.

۱- درناز تحت راهنمای: در این روش درناز فضاهای لوكوله تحت CXR، راهنمای رادیولوژی مداخله‌ای با استفاده از اولتراسونوگرافی CT Scan، MRI انجام شده و درصد موفقیت بالایی برای آن ذکر شده است بهعلاوه این‌که در این روش میزان بروز عوارض ناچیز است.^۴ در یک مطالعه بیان شده است که برای درمان آمپیم‌های عارضه‌دار شده و مولتی لوكوله در صورت وجود امکانات و دسترسی به متخصص مربوطه، این روش بهعنوان خط اول درمان بهحساب می‌آید.^۵ مشکل اصلی در استفاده از این روش، وجود امکانات و متخصص مربوطه می‌باشد که در همه مراکز درمانی موجود نمی‌باشد. ۲- توراکوتومی برای دبریدمان و درناز: همان‌طوری که در بالا ذکر شد، عوارض و مرگ و میر نسبتاً بالای توراکوتومی آنرا را بهعنوان آخرین انتخاب درمانی در این موارد تبدیل کرده است و طبق نظر American Thoracic Society کاربرد اصلی توراکوتومی در درمان آمپیم محدود به درمان عوارض و مرحله سوم درمان آمپیم است.^۶

۳- توراکوسکوپی: با توجه به مقالات متعدد و تحقیقات جدید استفاده از توراکوسکوپی برای درمان مرحله دوم و در برخی موارد مرحله سوم کاربردهای مفیدی دارد.^۷ در برخی از مطالعات استفاده از توراکوسکوپی برای درمان آمپیم را محدود به داشتن یکسری اندیکاسیون‌های خاص دانسته است^۸ که شامل: افزایش احتمال مورتالیته به بیشتر از ۰/۰٪، افزایش مدت زمان بستری به بیشتر از ده روز و افزایش هزینه‌های بیمار. در حالی که در بسیاری از مطالعات

داشت که چستت تیوب شماره دو گذاشته شد که موثر نبود و بیمار وارد فاز سپتی‌سمی شد و نهایتاً با تابلوی شوک سپتیک فوت شد. در گروه مورد مطالعه فقط در یک مورد نیاز به توراکوتومی پیدا شد که بیماری بود که بهعلت پبل ضخیم روی پلور ویسراں دچار کلاپس ریوی بود و در نهایت نیاز به توراکوتومی و دکورتیکاسیون پیدا کرد. مدت زمان بهبودی و ترخیص از بیمارستان گروه شماره یک به‌طور متوسط ۱۲ روز و در گروه شماره دو هشت روز بود. روش بیهوشی برای همه بیماران عبارت بود از بیهوشی عمومی با انتوپاسیون اوروتراکتال و زمان بیهوشی به‌طور متوسط حدود ۲۵ دقیقه بوده است. دو گروه از نظر آماری با هم مقایسه شده‌اند و معنی دار بوده‌اند.

بحث

انتخاب روش درمانی آمپیم به‌عوامل متعددی از شرایط جسمی و بالینی بیمار، مرحله مراجعه، وجود و یا عدم وجود عوارض و عوامل دیگر بستگی دارد. در هر روشی که انتخاب می‌شود دو اقدام اساسی باید انجام شود: آنتی‌بیوتیک موثر و درناز کامل فضای پلورال که بدیهی است که هر کدام از این‌ها دچار نقص گرددن بیمار بهبودی نخواهد یافت. درمان آنتی‌بیوتیک بر اساس کشت و آنتی‌بیوگرام بوده و تا آماده شدن این تست‌ها، از روش آنتی‌بیوگرام تجربی استفاده می‌شود. برای درناز فضای پلورال روش‌های متعددی کاربرد دارد که شامل: توراکوستتر، تیوب توراکوستومی، توراکوتومی و دبریدمان، توراسیک ویندو (برداشتن دنده و درناز باز).^۹ همان‌گونه که در مقدمه ذکر شد درمان‌های جراحی بیشتر در مراحل انتهایی به کار می‌روند. موفقیت درمانی توراکومی بیشتر از ۹۰٪ است ولی بهعلت مرگ و میر بالای آن از آن استفاده نمی‌شود. بهعنوان مثال میزان عوارض توراکوتومی ۱۲٪ و مورتالیته آن ۶/۶٪ می‌باشد.^{۱۰} در مرحله اول آمپیم استفاده از توراکوستتر و یا گذاشتن چستت تیوب کفايت می‌نماید^{۱۱} و عموماً نیازمند اقدامات جراحی نمی‌باشد. موضوع این تحقیق جراحی با تهاجم کم (VATS) برای Video Assisted Thoracic Surgery درمان مرحله دوم آمپیم و مقایسه آن با روش مرسوم گذاشتن چستت

انجام داده‌اند.^{۱۳} یکی از مزایای قابل توجه توراکوسکوپی در درمان آمپیم کاهش دادن زمان بسترهای بیماران که باعث کاهش مقدار هزینه‌ها خواهد شد.^{۱۴} در یک مطالعه با در نظر گیری تاثیر این روش و کاهش مدت زمان بسترهای بیماران آنرا به عنوان اولین خط درمان آمپیم در نظر گرفته است.^{۱۴} در این مطالعه مدت زمان بسترهای بیماران به طور قابل توجه و معنی‌داری کاهش یافته است ولی برآورده در مورد هزینه‌های بیماران نشده است ولی به طور غیر مستقیم می‌توان از روی کاهش مدت زمان بسترهای بیماران نیز شده تنجیجه رسید که این روش باعث کاهش هزینه‌های بیماران نیز شده است. با توجه به مطالعات انجام شده و نتایج به دست آمده از این تحقیق کاربرد توراکوسکوپی در درمان آمپیم پلورال دارای مزایای زیر است: ۱- درناز کامل و شستشوی مناسب فضای پلورال، ۲- از بین بردن چسبندگی‌ها، ۳- از بین بردن و درناز کامل فضاهای لوکوله شده داخل پلور، ۴- کم‌تهاجم و سریعاً قابل انجام است، ۵- انتخاب بهترین محل گذاشتن چست تیوب تحت دید مستقیم، ۶- ترجیح زودتر بیمار از بیمارستان، ۷- عوارض و مرگ و میر کمتر نسبت به هر دو روش توراکوتومی و چست تیوب، ۸- کاهش دادن هزینه‌ها، ۹- کشیدن سریع‌تر چست تیوب. همانند همه روش‌های جراحی، این روش دارای یکسری معایب نیز می‌باشد که عبارتند از: ۱- نیاز به بیهوشی عمومی و احتمال بروز عوارض خاص بیهوشی، ۲- نیاز به امکانات مجهز و پرسنل آموزش‌دهنده دارد، ۳- برای انجام توراکوسکوپی وجود جراح با تجربه در این زمینه ضروری است. ۴- احتمال تبدیل توراکوسکوپی به عمل توراکوتومی وجود داشته که البته در این مطالعه نیاز به این مورد پیدا نشد. استفاده از توراکوسکوپی در مرحله دوم آمپیم باکتریال به عنوان خط اول درمانی نه تنها منجر به بهبودی سریع‌تر بیماران می‌شود بلکه میزان بروز عوارض کاهش یافته و مدت زمان بسترهای بیماران و هزینه‌های بیمار نیز کاهش می‌یابد.

References

- Sugerbaker DJ, Lukanich JL. Chapter 57: Chest wall and pleura. In: Townsend CM, Beauchamp RD, Evers BM, Mattox KL, et al, editors. *Sabiston Textbook of Surgery: The Biological Basis of Modern Surgical Practice*. 18th ed. 2007. para 4-5
- Potaris K, Mihos P, Gakidis I, Chatziantoniou C. Video-thoracoscopic and open surgical management of thoracic empyema. *Surg Infect (Larchmt)* 2007;8(5):511-7.
- Hecker E, Hamouri S. Video-assisted thoracoscopic surgery (VATS) for the management of parapneumonic pleural empyema. *Zentralbl Chir* 2008;133(3):212-7.
- Hampson C, Lemos JA, Klein JS. Diagnosis and management of parapneumonic effusions. *Semin Respir Crit Care Med* 2008;29(4):414-26.
- Hogan MJ, Coley BD. Interventional radiology treatment of empyema and lung abscesses. *Paediatr Respir Rev* 2008;9(2):77-84; quiz 84.
- Cohen E, Weinstein M, Fisman DN. Cost-effectiveness of competing strategies for the treatment of pediatric empyema. *Pediatrics* 2008;121(5):e1250-7.
- Shivachev Kh, Brankov O, Drebov R, Panov M, Gavrilova N, Kisimova V, et al. Contemporary treatment of parapneumonic

- pleural complication in children: the role of Video - Assisted Thoracoscopic Surgery (VATS). *Khirurgia (Sofia)* 2007;3(3):14-8.
8. Hanke I, Kysela P, Benda P, Hanslianová M. Experience with treatment of thoracic empyema during seven years period. *Rozhl Chir* 2007;86(7):355-8.
  9. Proesmans M, De Boeck K. Clinical practice: treatment of childhood empyema. *Eur J Pediatr* 2009;168(6):639-45.
  10. Bishay M, Short M, Shah K, Nagraj S, Arul S, Parikh D, et al. Efficacy of video-assisted thoracoscopic surgery in managing childhood empyema: a large single-centre study. *J Pediatr Surg* 2009;44(2):337-42.
  11. St Peter SD, Tsao K, Spilde TL, Keckler SJ, Harrison C, Jackson MA, et al. Thoracoscopic decortication vs tube thoracostomy with fibrinolysis for empyema in children: a prospective, randomized trial. *J Pediatr Surg* 2009;44(1):106-11; discussion 111.
  12. Feng Q, Ma L, Gabrielle G, Yu GW. Use of video-assisted thoracoscopy surgery for the treatment of Aspergillus empyema with bronchopleural fistula. *Thorac Cardiovasc Surg* 2008;56(6):370-2.
  13. Smit HJ, Schramel FM, Sutedja TG, Ter Laak-Uytenhaak LS, Nannes-Pols MH, Postmus PE. Video-Assisted Thoracoscopy is Feasible Under Local Anesthesia. *Diagn Ther Endosc* 1998;4(4):177-82.
  14. Aziz A, Healey JM, Qureshi F, Kane TD, Kurland G, Green M, et al. Comparative analysis of chest tube thoracostomy and video-assisted thoracoscopic surgery in empyema and parapneumonic effusion associated with pneumonia in children. *Surg Infect (Larchmt)* 2008;9(3):317-23.

Thoracoscopy Vs conventional methods in the management of empyema: a prospective study

Vejdan SAK.^{1*}
Naseh Gh.¹
Khosravy M.²
Khamesan A.³

1- Department of General Surgery,
Birjand University of Medical
Sciences
2- General practitioner
3- Department of Psychology,
Birjand University

Abstract

Received: November 14, 2009 Accepted: December 02, 2009

Background: Empyema is one of the most common and important thoracic diseases which can lead to some sort of debilitating consequences if does not managed properly. Surgery usually is indicated in the third stage of the disease which contains more and devastating complications that do not respond to the other treatment options. This investigation evaluates the role of thoracoscopy (minimal invasive surgical intervention) in the management of second stage of empyema.

Methods: In a prospective investigation, 54 patients with stage II of empyema were selected and divided in two groups. In control group, patients were treated with chest tube thoracic drainage plus antibiotics administration, on the other side, Thoracoscopic diagnosis and drainage was added to the modalities of the control group. Thoracoscopy is aimed to explore the total thoracic cavity for releasing the fibrous bands and adhesions and draining of the loculated abscess. At the end of procedure plural cavity wash out and chest tube insertion were done.

Results: The rate of complication was 35% and 8% ($p<0.05$) in control group and investigated group, respectively. The average admission days were significantly greater in control group (the investigated group got better faster) ($p<0.05$). The need for thoracotomy was 7 time greater in control group ($p<0.05$).

Conclusion: Application of Thoracoscopy for stage 2 of empyema is a safe modality which can be advised for all of the patients. This minimally invasive technique can decrease complications rate, need for thoracotomy and hospital admission time.

Keywords: Empyema, thoracoscopy, non-operative treatment.

* Corresponding author: No 2, 9 th,
Nasrin St., Ghafarry St., Birjand, Sough
Khorasan, Iran
Tel: +98-915-1613885
email: vejdan_sa@yahoo.com